

Гамаюн В. В.,

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

ВПЛИВ КАРАНТИНУ НА ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Запровадження карантинних заходів в Україні мало вплив на діяльність багатьох секторів економіки. Виключенням не стала й аграрна галузь. Внаслідок кризи коронавірусу цей сектор зазнав великих витрат, особливо постраждало овочівництво. Так, за даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства [1], через пандемію COVID-19 та запровадження карантинних заходів ВВП України в першій половині 2020 року зменшилося на 6,5%. В аграрному секторі порушилися ланцюги поставок, управління робочою силою було не достатньо ефективним, терміни постачання продукції та сировини стали більш тривалими.

Ситуація, що склалася в Україні та в усьому світі, спричинила погіршення рівня продовольчої безпеки України. Відбулося руйнування дрібного аграрного бізнесу із загостренням соціальної напруженості, збільшенням тінізації ринку агропродукції та зростанням цін [2].

Карантин позбавив багатьох підприємців аграрного сектору змоги реалізувати вирощені овочі, оскільки ринки та заклади громадського харчування були закриті. Для фермерів ранні овочі та фрукти цінні тим, що їх можна реалізувати за вищою ціною. Так, наприклад, ранні огірки можна продати за 35-40 грн/кг, але в сезон їх ціна знижується в 2,5-3,5 рази. На відміну від цибулі чи буряку, ранні овочі та зелень швидко псуються, а значить їх не можна продати після закінчення карантину. Через це фермери змушені просто працювати в збиток, а вирощену продукцію викидати або віддавати. У вигідному положенні були підприємці, які продавали овочі на оптових ринках (Шувар (Львів), Столичний (Київ), Нежданий (Херсонська область)). Вони й зараз продовжують працювати під час карантину.

Внаслідок COVID-19 в Україні знизилася споживання м'яса. Найбільше скорочення було на яловичину та телятину. Основними каналами реалізації для виробників цього продукту були заклади громадського харчування. В березні, через карантин близько 60-80% закладів громадського харчування «закрилися» на карантин, а обсяг реалізації тих, що перейшли в режим доставки, або «їжі на винос» значно скоротився, що відобразилося й на попиті даного виду м'яса. [3].

Найменше постраждали виробники курятини. За 3 місяці 2020 року обсяги експорту курятини склали 136,39 тис. дол. США, що на 7,1% менше, порівняно з аналогічним періодом 2019 року. Ударом для виробників і експортерів став спалах пташиного грипу в січні цього року, внаслідок якого ряд країн, серед яких і країни Європейського Союзу, заборонили імпорт

курятини з України. Хоч експорт до деяких країн уже відновився, офіційно заборона триватиме до 12 травня 2020 року. [3].

Значне зниження цін спостерігається також на яйця. Порівняно з січнем 2020 р. ціна на яйця знизилась на 27,5% до 15 грн/десяток. Падіння цін продовжилося і в квітні. Частково це пов'язано із сезонністю виробництва. Проте, якщо порівнювати з квітнем 2019 р., ціни знизилися на 23,7%.

Зниження цін на світовому ринку призвело до падіння цін на вітчизняному. Україна більшу частину зерна експортує через зернотрейдерів, які скуповують пшеницю та кукурудзу в дрібних та середніх фермерів, оформляють партії та реалізують закордоном. Внаслідок цього найбільше втрат зазнає малий фермер, оскільки постійні коливання цін на світовому ринку змушують зернотрейдерів частково мінімізувати фінансові ризики через зниження ціни закупівлі [3, 4].

Отже, в українському аграрному секторі прослідковується глобальна тенденція відчутного зниження споживацького попиту й торгівлі. За карантинних обмежень відбуваються значні перепади цін, відсутня стабільна ситуація на споживчих ринках, обмежується експорт зі сторони України та імпорт з інших, знижуються доходи населення. Проте, деякі експерти вважають, що значного підвищення цін в агросекторі боятися не варто, адже суб'єктам господарювання необхідно буде збувати свою продукцію, і вони не зможуть підняти ціни, аби не втратити на неї попит.

Список використаних джерел:

1. Українська економіка впала за півроку на 6,5%. У другому кварталі - на 11%. URL: <https://bit.ly/38hAAIW> (дата звернення: 05.11.2020).
2. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України. URL: <https://bit.ly/3649IPv> (дата звернення: 05.11.2020).
3. АПК в Україні: аналіз впливу кризи та карантину. URL: <https://bit.ly/354oz7X> (дата звернення: 05.11.2020).
4. Боднар О. А. Костенко Т. А. Підшивалова О. Є. Прогнозування ймовірності банкрутства сільськогосподарського підприємства на прикладі ТОВ «Зеленоярське» Миколаївської області / Інфраструктура ринку: Електрон. наук.-практ. журнал. Випуск 37/2019. Одеса. 2019. С. 185-190. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/28.pdf.

Науковий керівник: **Боднар О. А.**, канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна